

Kvävegödsling av olika sorter

Kristina Kjellquist, Hushållningssällskapet Östergötland

Kosack har under många år varit helt dominerande höstvetesort. Nu ersätts denna med nya sorter med annorlunda egenskaper. Vi finner ofta sorter såsom Tarso, Ebi, Lars, Ballad och Kris i fält. Syftet med denna försöksserie är att undersöka om Kosack, Ballad, Stava, Ebi och Tarso skall gödglas vid olika tidpunkter och om dess avkastningspotential vid ökade kvävegivor avviker.

Försöksplan

Under 1999 fanns 4 försök och under år 2000 5 försök och under 2001 1 försök med benämningen L7-140. Fyra olika gödslings-tidpunkter och fyra sorter, Kosack, Stava, Ebi och Tarso under 1999 och 2000 samt Kosack, Ballad, Ebi och Tarso under år 2001 fanns representerade i fyra upprepningar. Samtliga gödslingar har skett med Kalksalpeter svavel och de totala gödslingsnivåerna uppgick till 160 kg respektive 200 kg N/ha, se tabell 1.

Resultat

Tarso fallerade 1999, troligtvis på grund av sena sådder av försöken hösten 1998, men

visade framfötterna i 2000 års försök. Stava var den sort –99 som avkastade mest, men år 2000 avkastade den minst. Under 2001 avkastade Ballad mest (bild 1) men Kosack, Ballad och Ebi tog upp ungefär lika mycket kväve (bild 2), observera att endast ett försök finns som grund för detta. Vad gäller gödslingarna så fick vi positiva resultat av en tidig gödsling år 2000, orsaken till det är med all säkerhet den torra försommaren. Skillnaderna är dock inte så stora, endast ca 100 kilo/ha bättre resultat i genomsnitt för led A jämfört med led B, samt D och E. Mest positiv effekt av tidig gödsling erhöles i norra Kalmar län, följt av Södermanland, medan det på övriga försöksplatser som vanligt var optimalast med en något senarelagd förstagiva. Störst positiv effekt av en senarelagd förstagiva fick man på den lite lättare jorden i Örebro län. Ej heller tyder försöksresultat varken från 1999, 2000 eller 2001 på att det finns någon anledning till att tidigarelägga första kvävegivan på våren till våra tidigast utvecklade sorter, Tarso och Ebi se bild 3. 1999 visade Tarso på större känslighet för sen sådd än övriga sorter, inklusive den tidigt utvecklande Ebin, varför vi avråder

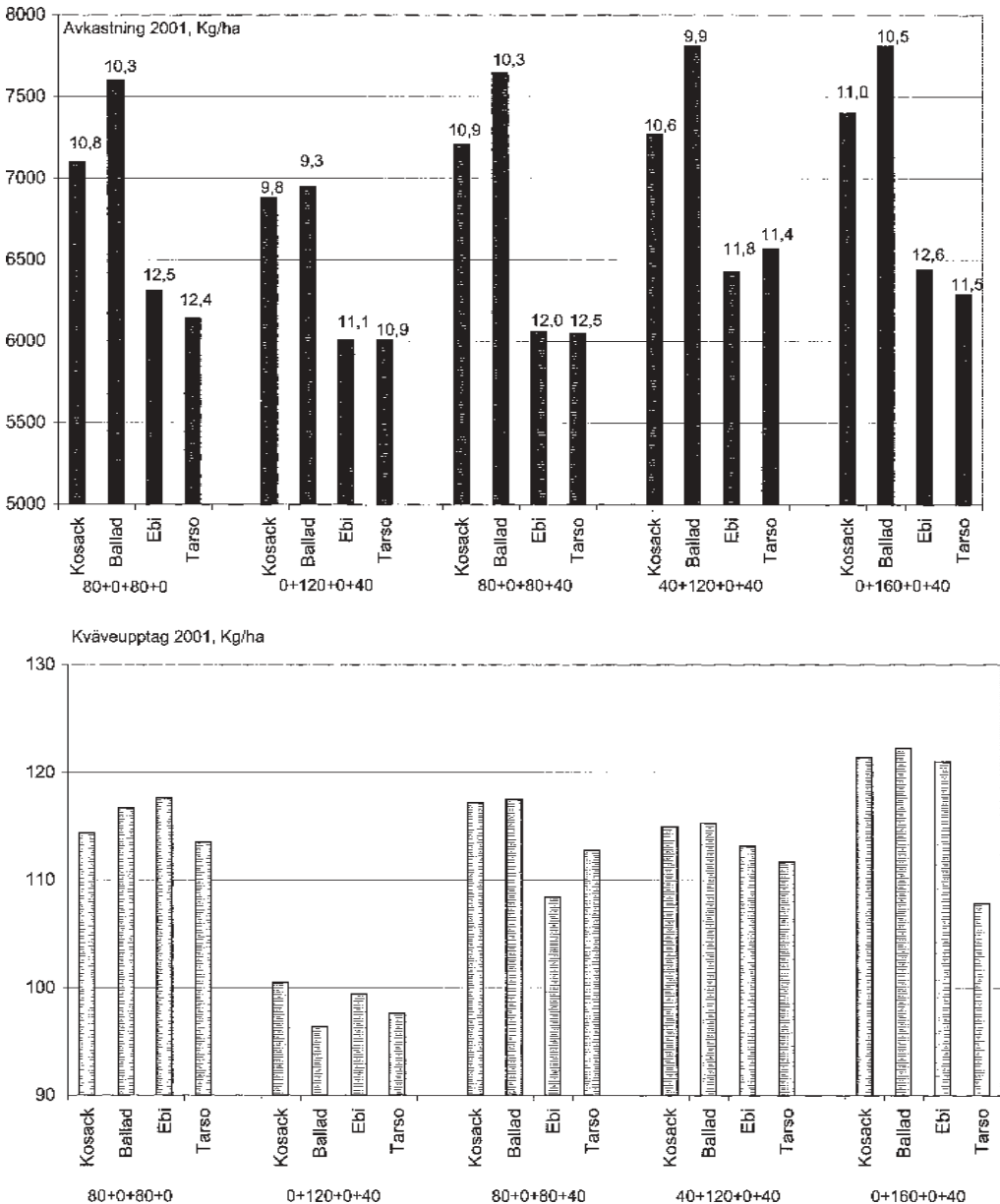
Tabell 1. Försöksplan för L7-140

Led	N-gödsling, kg/ha				Total giva
	5-10 april	20-25 april	Stad. 31	Stad. 43	
A	80	0	80	0	160
B	0	120	0	40	160
C	80	0	80	40	200
D	40	120	0	40	200
E	0	160	0	40	200

från att så Tarso sent, medan man för övriga sorter kan acceptera en något senarelagd såtidpunkt.

Vad gäller de olika sorternas förmåga att utnyttja tillfört kväve så ligger de proteinstarka och tidigt tillväxande sorterna Ebi och Tarso i topp, se bild 4. 1999 låg Ebi högst i kväveutnyttjandegrad, medan den år 2000 fick lov att dela förstaplatsen med Tarso. År

2000 var skillnaden till övriga sorter markant, cirka 20 kilo högre upptag påvisades för Tarso och Ebi jämfört med övriga lite senare sorter. Som tidigare nämnts så tog Kosack, Ballad och Ebi upp ungefär lika mycket kväve 2001. Utnyttjandegraden av kväve minskar som vanligt vid ökande givor och en större andel av kvävet återfinns i proteinet vid senare gödslingar.

Slutsats

Tarso gynnas av normal såtidpunkt medan övriga i försöket ingående sorter är mer toleranta. Inga tydliga tecken finns på att tidigt utvecklade sorter skall ha sin första kvä-

vegiva tidigare än övriga sorter. Normal gödslingstidpunkt för första-givan (ca 20:e april för Kalksalpeter) kvarstår som ett gott val.

